

RWS BEDRIJFSINFORMATIE

Kader Financieel Management voor projecten versie 2.0

Datum: 2020-08-31
Status: Vigerend

Colofon

Uitgegeven door
Informatie

FM Pool

Datum
Status
Versienummer

2020-08-31
Vigerend
2.0

Inhoud

1 Inleiding	4
2 Eisen Financieel management voor projecten	4
2.1 Budget & projectopdracht	4
EISPB-0009 - Vastgestelde projectopdracht	4
EISPB-0010 - Budgetreeksen in opdrachtbrieven	4
EISPB-0011 - Verwerking IBOI	5
EISPB-0012 - Overeenkomsten met derden	5
EISPB-0013 - Gezamenlijke uitbesteding/aanbesteding	5
EISPB-0014 - Garantstellingen	5
EISPB-0106 - Werken voor tweeden en derden/RWS voor en met Partners (voorheen RWS partner)	6
2.2 Financiële prognose & raming	6
2.2.1 Jaarprognose	6
EISPB-0002 - Realistische prognose	6
EISPB-0003 - Prognose onbenoemde risico's (onvoorzien-onvoorzien)	6
EISPB-0004 - Meerjarenprognoses bij T2	6
EISPB-0005 - Actuele meerjarenprognoses	7
EISPB-0006 - Prognose indexering contracten	7
EISPB-0001 - Prognose benoemde risico's (voorzien-onvoorzien)	7
EISPB-0015 - Concept budgetreeks	7
EISPB-0035 - Versterkt kasmanagement einde jaar	8
EISPB-0034 - Raming bij MIRT beslismomenten	8
EISPB-0033 - Toepassen Werkwijzer Kosten	8
2.2.2 Life Cycle Costs (LCC)	8
EISPB-0007 - LCC Raming	8
EISPB-0008 - B&O budgetten toekomstig en nieuw areaal	8
2.2.3 Prognose Eindstand (PE)	8
EISPB-0016 - Opbouw Prognose Eindstand	8
EISPB-0018 - Passend risicodossier in de Prognose Eindstand	9
EISPB-0019 - Prognose Eindstand in T-gesprek	9
EISPB-0032 - Actuele prognose eindstand	9
EISPB-0170 - PES-model (Model Prognose-eindstand) voor DBFM-contracten	9
2.3 Financiële administratie	9
EISPB-0020 - Systeem financiële administratie	9
EISPB-0022 - Bronsystemen op orde	9
EISPB-0021 - Inrichten SAP	10
EISPB-0023 - Functiescheiding en mandaat	10
EISPB-0024 - Vastleggen indexering	10
EISPB-0025 - Prestatieverklaringen	10
EISPB-0026 - Ontvangsten en opbrengsten	11
EISPB-0027 - Eindejaarsactiviteiten	11
2.4 Financiële rapportages & verantwoording	11
EISPB-0028 - Toelichting in T-rapportages	11
EISPB-0029 - Opdrachtgever informeren bij bijstellen raming en/of PE	12
EISPB-0030 - Rapportages in T-gesprek	12
EISPB-0031 - Opdrachtgever informeren bij wijzigingen jaarprognose(s)	12

1 Inleiding

In koers 2020 was één van de zeven speerpunten: "Uitgangspunten van ons werk". Om dit speerpunt te bereiken moeten we weten wat van ons verwacht wordt in de werkprocessen op de projecten. Een van de werkprocessen die op projecten altijd een prominente rol invult is het financieel management. Om eenduidige en adequate financiële informatie over de projecten te verkrijgen werd dit kader geschreven.

In september 2020 is versie 2.0 van dit kader vastgesteld. In deze versie zijn een aantal kleine wijzigingen doorgevoerd waarmee het kader weer actueel is naar de huidige stand van zaken. In het kader van continue verbeteren wordt dit met enige regelmaat gedaan.

Dit kader is geschreven om kaders/eisen te stellen aan het vakgebied financieel management op de projecten, die beschrijven waaraan voldaan moet worden (het "wat"). Het overkoepelend doel is om de financiële informatie in de bronsystemen tijdig en actueel te hebben. Deze informatie vormt immers de basis voor de begrotingscyclus en de verantwoording richting ministerie en Tweede Kamer. Het kader is bedoeld voor alle projecten die vallen in de werkwijzer RWS, onder het proces Aanleg en Onderhoud.

Leeswijzer

Alle eisen zijn onderverdeeld in een viertal categorieën. Deze categorieën vormen de subhoofdstukken onder hoofdstuk 2 en zijn als volgt benoemd:

1. Budget & projectopdracht;
2. Financiële prognoses & raming;
3. Financiële administratie.
4. Financiële rapportage & verantwoording;

Voor de begrippen en definities is gebruik gemaakt van de lijst begrippen en definities van de handreiking financieel management.

2 Eisen Financieel management voor projecten

2.1 Budget & projectopdracht

Titel	Vastgestelde projectopdracht	EISPB-0009
Tekst	Er moet een vastgestelde projectopdracht liggen waarin is vastgesteld wat het taakstellend budget is voor het project. Daarbij geldt dat: a. Voor GVKA projecten: dit is vastgelegd in het scopeformulier; b. Voor BLS projecten: dit is vastgelegd in een Project Opdracht Formulier (POF); c. Voor projecten met zowel GVKA als BLS financieringsbronnen: dit is vastgelegd in of het scopeformulier of een Project Opdracht Formulier (POF); d. Voor CIV projecten: dit is vastgelegd in een projectbrief.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Budgetreeksen in opdrachtbrieven	EISPB-0010
Tekst	In de opdrachtbrief van het project dienen de budgetreeksen, zowel de huidige vigerende budgetreeksen als de nieuwe benodigde budgetreeksen, te zijn opgenomen. In de brieven vanuit het project om een projectopdracht vast te laten stellen moeten deze al zijn opgenomen. De budgetreeksen die opgenomen dienen te worden zijn: a. Uitgaven/kosten reeks: gebaseerd op de uitgaven GVKA/kosten BLS zoals opgenomen in planversie 5; b. Verplichtingenreeks: alleen voor GVKA projecten, gebaseerd op de prognose zoals opgenomen in planversie 5V; c. Ontvangsten: alleen voor GVKA projecten, gebaseerd op de prognose zoals opgenomen in planversie 5; d. Opbrengsten: alleen voor BLS projecten, gebaseerd op de prognose zoals opgenomen in planversie 5.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Verwerking IBOI	EISPB-0011
Tekst	De IBOI dient jaarlijks te worden verwerkt in de financiële administratie van het project op het moment dat deze bekend wordt gemaakt door de bestuurstaf (BS). Daarbij geldt dat: a. De IBOI dient te worden gecontroleerd op de juistheid (IBOI percentage over het resterende budget); b. De IBOI dient te worden verwerkt in de eerstvolgende herziening van de projectopdracht; c. De IBOI dient te worden opgenomen in de projectendatabase als scopewijziging tot het moment dat de projectopdracht wordt herzien.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	Overeenkomsten met derden	EISPB-0012
Tekst	Indien er overeenkomsten met derden worden gesloten met financiële consequenties voor het project moeten die of: a. Passen binnen het budget van de projectopdracht indien de overeenkomst reeds onderdeel is van de scope; b. Verwerkt worden met de eerstvolgende herziening van de projectopdracht indien de overeenkomst nog geen onderdeel uitmaakt van de projectscope. c. Bij elke overeenkomst met ontvangsten/opbrengsten dient een btw advies aanwezig te zijn.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Gezamenlijke uitbesteding/aanbesteding	EISPB-0013
Tekst	Indien projecten gezamenlijk een aanbesteding/uitbesteding doen en hiervoor een apart P-nummer/S-nummer aanmaken dan blijft het hiernaartoe gealloceerde budget deel uitmaken van de scope van het hoofdproject	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Garantstellingen	EISPB-0014
Tekst	Garantstellingen dienden te worden opgenomen in de projectopdracht. Daarbij geldt dat garantstellingen geen budget is, maar een toezegging dat aanvullend budget onder specifieke voorwaarden beschikbaar wordt gesteld.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Werken voor tweeden en derden/RWS voor en met Partners (voorheen RWS partner)	EISPB-0106
Tekst	Indien een RWS-project prestatieafspraken aangaat die niet of deels worden gefinancierd via BOA, SLA of MIRT vanuit de IenW beleidsdirectoraten dan dient dit project zich te houden aan het vigerende 'proceskader werken voor Tweeden en Derden'. Dit geldt ook voor samenwerkingsafspraken waarbij het project zich verplicht prestaties te leveren, vallend buiten de opdracht vanuit de beleidsdirectoraten IenW, ongeacht of er een tegenprestaties worden geleverd.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

2.2 Financiële prognose & raming

2.2.1 Jaarprognose

Titel	Realistische prognose	EISPB-0002
Tekst	De prognoses conform EISPB-0005 moeten zo realistisch mogelijk worden opgegeven. Daarbij geldt: a. Planversie 5/5V: dit is de meest realistische prognose waarbij de kans op onderuitputting even groot is als de kans op overuitputting; b. Alleen bij GVKA: Planversie 6O: de ondergrens van de prognose; dat wil zeggen alle zekere (95-100% zeker) betalingen van dat jaar; c. Alleen bij GVKA: Planversie 6B: de bovengrens van de prognose: de meest realistische prognose als genoemd onder a) + alle onzeker betalingen van dat jaar.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Prognose onbenoemde risico's (onvoorzien-onvoorzien)	EISPB-0003
Tekst	Onbenoemde risico's (Onvoorzien-onvoorzien) in de prognose, zowel uitgaven/kosten als verplichtingen, worden aan het einde van het project(fase) gezet. Indien het project(fase) eindigt tussen nu en 3 jaar wordt het in het jaar daarna gezet om zo te voorkomen dat het in de (Ontwerp)rijksbegroting meegenomen wordt. Indien er zeer goede argumenten zijn waarom het toch in de komende 3 jaar tot uitgaven/kosten/verplichtingen gaat leiden, dan dient dit te zijn afgestemd met de opdrachtgever.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Meerjarenprognoses bij T2	EISPB-0004
Tekst	De meerjarenprognoses bij T2 dienen expliciet door zowel het projectmanagement team als de opdrachtgever Regio én opdrachtgever GPO/PPO/CIV geaccordeerd te worden in het T2 gesprek. Deze prognose is input voor zowel de najaarsnota (GVKA) van het huidige jaar, de voorjaarsnota/ontwerpbegroting (GVKA) van het komende jaar/de komende jaren en het Managementcontract (GVKA & BLS) van het komend jaar.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Actuele meerjarenprognoses	EISPB-0005
Tekst	Eind van elke maand (uiterlijk 1 dag vóór de laatste werkdag van de maand) zijn de meerjarenprognoses actueel en in SAP verwerkt, voor T2 rapportage geldt dat de datum uit de T2 aanschrijving leidend is indien deze afwijkt van bovenstaande. Dat wil zeggen dat elke significante verandering in de werkelijkheid (hogere of lagere prognose, nieuw/gewijzigd contract met de opdrachtnemer, vertraging of versnelling van de uitvoering) in SAP is vastgelegd. Dit geldt voor alle prognoses (zowel per jaar als totaal): 1.Uitgaven GVKA/Kosten BLS (planversie 5) 2.Verplichtingen GVKA (planversie 5V) 3.Ontvangsten GVKA/Opbrengsten BLS (planversie 5) 4.Alleen voor GVKA: Bandbreedte op de prognose voor dit jaar én de 2 volgende jaren (planversie 6O en 6B) voor de Uitgaven en Ontvangsten. 5.Alleen voor GVKA: Prognose van het gereserveerde budget voor zowel uitgaven (planversie GG) als verplichtingen (GGV). Indien het budget nog niet vrijgegeven is (in de regel: project heeft nog geen uitvoeringsbesluit) spreken we van gereserveerd budget. In dat geval dient de prognose voor het gereserveerde budget op deze planversies gezet te worden en nog niet op de reguliere planversies 5 en 5V.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Prognose indexering contracten	EISPB-0006
Tekst	Er dient een compleet overzicht te zijn van de jaarlijks te indexeren contracten. De prognose van de te indexeren contracten dient jaarlijks geïndexeerd te worden op basis van de afgesproken index uit het contract of, indien het contract nog niet gegund is, op basis van standaard kostenindexering van uit de ramingssystematiek. Daarbij geldt dat: a. Het prijspeil van de prognose gelijk is aan prijspeil van het taakstellend budget; b. Een eventueel toekomstig verwacht verschil tussen de contractindexering en IBOI dient als exogeen risico te worden opgenomen in het risicodossier.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Prognose benoemde risico's (voorzien-onvoorzien)	EISPB-0001
Tekst	De prognose van het voorzien-onvoorzien moet in de jaren geplaatst worden waarin het risico kan leiden tot betaling. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de doorlooptijd tussen optreden risico en werkelijke uitgaven/kosten van het risico.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Concept budgetreeks	EISPB-0015
Tekst	Het vullen van de Concept Budgetreeks (CBR) is de verantwoordelijkheid van de Managementcyclus van de desbetreffende regionale dienst én GPO/PPO/CIV. Deze wordt gevuld op basis van de prognosereeks zoals opgegeven door het project sluitend gemaakt op het taakstellend budget. Daarbij geldt: a. Indien prognose > taakstellend budget: tekort wordt van het laatste jaar afgehaald. b. Indien prognose < taakstellend budget: overschot wordt in het laatste betaaljaar +2 jaar geplaatst (dus stel: laatste betaling in 2023 dan zachte meevaller in 2025) zodat deze (zachte) meevaller apart zichtbaar is.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Versterkt kasmanagement einde jaar	EISPB-0035
Tekst	Indien Versterkt Kasmanagement van toepassing wordt verklaard, dient vanaf medio november tot en met eind december de prognose van het huidige jaar wekelijks actueel gehouden te worden. Dit geldt voor uitgaven, kosten, ontvangsten en opbrengsten (planversie 5).	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Raming bij MIRT beslismomenten	EISPB-0034
Tekst	Bij in ieder geval elk MIRT beslismoment dient een raming te zijn opgesteld.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	Toepassen Werkwijzer Kosten	EISPB-0033
Tekst	Indien een raming moet worden opgesteld of bijgewerkt, moet de vigerende versie van de Werkwijzer kosten worden toegepast.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

2.2.2 Life Cycle Costs (LCC)

Titel	LCC Raming	EISPB-0007
Tekst	Bij MIRT beslismoment 2 (projectbeslissing) dient er een LCC raming te worden opgesteld en te worden opgenomen in de projectendatabase.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	B&O budgetten toekomstig en nieuw areaal	EISPB-0008
Tekst	Bij elk MIRT beslismoment dient een berekening gemaakt te worden door de kostenpool van de B&O budgetten voor toekomstig en bestaand areaal (gemiddelde onderhoudskosten obv P*Q) en deze dienen opgenomen te worden in de projectendatabase en in de aanbiedingsbrief van de projectopdracht.	
Van toepassing op	GVKA	

2.2.3 Prognose Eindstand (PE)

Titel	Opbouw Prognose Eindstand	EISPB-0016
Tekst	De prognose eindstand wordt als volgt opgebouwd: (1) Gerealiseerde uitgaven, (2) Openstaande bestellingen, (3) Nog te verplichten (basisraming nog te contracteren), (4) Waarde VTW's in behandeling, (5) Waarde voorziene risico's, (6) Waarde onvoorziene risico's.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	Passend risicodossier in de Prognose Eindstand	EISPB-0018
Tekst	Bij het opstellen van de prognose eindstand dient de waarde van het risicodossier (voorziene risico's + onvoorziene risico's) passend te zijn bij het type en de fase van het project.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	Prognose Eindstand in T-gesprek	EISPB-0019
Tekst	In elk T-gesprek met de opdrachtgever regio en de opdrachtgever GPO/PPO wordt het verschil tussen taakstellend budget en prognose eindstand besproken. In overleg met opdrachtgever Regio en opdrachtgever GPO/PPO wordt bepaald of er sprake is van een substantieel verschil tussen taakstellend budget en prognose eindstand en of daarvoor een budgetmutatievoorstel middels een scopewijziging moet worden ingediend.	
Van toepassing op	GVKA	

Titel	Actuele prognose eindstand	EISPB-0032
Tekst	De prognose eindstand dient eind van elke maand (uiterlijk 1 dag vóór de laatste werkdag van de maand) actueel te zijn. Met actueel wordt bedoeld dat majeure wijzigingen verwerkt zijn. De prognose eindstand bij T2 dient door zowel het Projectmanagement team als de opdrachtgever Regio én opdrachtgever GPO/PPO/CIV geaccordeerd te worden.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	PES-model (Model Prognose-eindstand) voor DBFM-contracten	EISPB-0170
Tekst	Bij DBFM projecten moet onderscheid gemaakt worden tussen DBFM uitgaven en niet-DBFM uitgaven. Het PES-model dient gebruikt te worden om de verwachte budgetspanning van DBFM uitgaven te berekenen en dient jaarlijks geactualiseerd te worden, teneinde bij de T2-rapportage onderbouwd te kunnen rapporteren over de budgetspanning op prijspeil lopende jaar. Het PES-model geeft een onderbouwing van de verwachte budgetspanning einde looptijd en bijbehorende budgetspanning voor het lopende jaar.	
Van toepassing op	GVKA	

2.3 Financiële administratie

Titel	Systeem financiële administratie	EISPB-0020
Tekst	De financiële administratie van alle RWS onderdelen moet in SAP worden ingevoerd en bijgehouden.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Bronsystemen op orde	EISPB-0022
Tekst	Ten behoeve van bronsystemen op orde dienen: a. Contracten en contractwijzigingen binnen één week na ondertekening in SAP te zijn vastgelegd. Waar hiervoor inzet van derden (bijv. Afdeling Inkoop & Contractmanagement) vereist is, dient inspanning te worden geleverd om de bronsystemen z.s.m. door derden op orde te laten brengen; b. Maandelijks de juistheid en volledigheid van de bestellingen en de prognoses te worden gecontroleerd en geactualiseerd.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Inrichten SAP	EISPB-0021
Tekst	Bij de start van een project moet in SAP een projectstructuur worden gemaakt. Daarbij geldt: a. Niveau 1 en 2 van SAP zijn vastgestelde niveaus. Alleen in overleg met Corporate Dienst/Bedrijf RWS en opdrachtgever kan dit niveau worden aangepast. Er mogen geen veranderingen aan dit niveau worden aangebracht; b. Niveau 3 en verder mogen naar eigen inzicht worden ingevuld. c. Voor GVKA: Voor ontvangsten wordt een apart WBS element aangemaakt op niveau 2.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Functiescheiding en mandaat	EISPB-0023
Tekst	In verband met functiescheiding moet aan de volgende eisen worden voldaan (het betreft de formele handeling, niet de administratieve handeling in SAP): a. ATB's moeten door de manager projectbeheersing of de projectmanager worden vrijgegeven (bij CIV door opdrachtgever); b. Alleen een financieel gemandateerde mag juridische verplichtingen aangaan; c. Prestatieverklaringen mogen niet worden afgegeven door degene die de verplichting is aangegaan; d. Prestatieverklaringen mogen alleen door de daartoe aangewezen (contract)gemachtigde worden afgegeven.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Vastleggen indexering	EISPB-0024
Tekst	Alleen de juridisch afdwingbare indexeringen op de contracten moeten worden vastgelegd in SAP. Daarbij geldt dat: a. Bij positieve bedragen de indexering apart wordt vastgelegd ten opzichte van de initiële contractwaarde; b. Bij negatieve bedragen de indexering wordt verrekend met openstaande verplichtingen; c. De vastgelegde indexering wordt jaarlijks bijgesteld naar het prijspeil van het huidige jaar.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Prestatieverklaringen	EISPB-0025
Tekst	Indien een prestatie als gevolg van een verplichting geleverd is, dan moet de onderbouwing daarvan opgenomen worden in SAP. Daarbij geldt dat: a. De prestatieverklaarder een eigen RWS-er (geen externe) dient te zijn; b. Het basisprincipe is dat de prestatieverklaarder zelf de handeling prestatieverklaren in SAP verricht; c. De prestatie in SAP wordt verklaard op het moment dat de prestatie is verricht en aantoonbaar getoetst is; d. De onderbouwing uniform vastgelegd wordt middels verantwoordingsformulieren; e. De prestatieverklaarder verantwoordelijk is voor het beschikbaar houden van de onderbouwing; f. De onderbouwing 7 jaar bewaard moet blijven.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Ontvangsten en opbrengsten	EISPB-0026
Tekst	Het ontvangstendossier (UDO in SAP) moet gevuld en actueel zijn. Daarbij geldt dat: a. Bij elke overeenkomst met ontvangsten/opbrengsten een btw advies aanwezig is; b. Indien een project de kosten draagt voor schadeherstel, de ontvangsten ook aan het project moeten worden toegekend. c. Er gecontroleerd moet worden of de ontvangen budgetten zijn toegekend aan het projectbudget. d. Werkzaamheden voor derden op onderliggend areaal dienen apart in SAP vastgelegd te worden i.v.m. verrekenen btw. e. Wanneer RWS optreedt als btw-ondernemer moet hij de btw op de kosten die toerekenbaar is aan de belaste omzet, in aftrek nemen. Dit is de btw die RWS betaalt aan de opdrachtnemer die het werk (product/dienst) uitvoert. RWS kan pas de btw terugvragen als hij ook daadwerkelijk een factuur heeft ontvangen van de opdrachtnemer.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Eindejaarsactiviteiten	EISPB-0027
Tekst	De eindejaarsactiviteiten zijn binnen het project geborgd. Dit betekent dat; a. Alleen voor BLS: kosten worden genomen in het uitvoeringsjaar waarin de levering gereed is voor gebruik (dienstbaar aan het maatschappelijke verkeer), ook al dient volgens de leveringsvoorwaarden nog aan bepaalde (administratieve) voorschriften te worden voldaan, waardoor pas na de eindoplevering de eindtermijn kan worden afgerekend. Ook die eindtermijn dient ten laste van het uitvoeringsjaar te worden gebracht (zie 'b'). b. Alleen voor BLS: alle bestellingen die in het jaar van uitvoering zijn geleverd, uiterlijk de eerste week van januari zijn voorzien van een prestatieverklaring. Voor die leveringen waarbij bewijslast van prestatie plaats vindt in het nieuwe boekjaar, dienen de kosten alsnog ten last van het juiste boekjaar te worden gebracht (middels 'transitorische posten'). c. Alleen voor GVKA: voor betalingen in het huidige jaar dient de factuur voor 15 december te zijn ingediend (exacte datum wordt elk jaar via Bedrijf RWS gecommuniceerd). Indien een factuur op of na 15 december verwacht wordt, moet deze worden aangemeld bij de Corporate Dienst.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

2.4 Financiële rapportages & verantwoording

Titel	Toelichting in T-rapportages	EISPB-0028
Tekst	Bij elk T-moment (zie aanschrijving opdrachtgever voor exacte datum) dient er een toelichting van de verschillen tussen budget en prognose voor alle in EISPB-0005 genoemde prognoses, in de T-rapportage aanwezig te zijn. Daarbij geldt: • Voor GVKA uitgaven: voor alle verschillen > € 1mln én/of politiek-bestuurlijk relevant. • Voor CIV: Bij afwijkingen van 5% of groter dan 5%. • Voor BLS: Regioafhankelijk. De toelichting dient aan de volgende eisen voldoen: - Maximaal 2-3 zinnen - Leesbaar voor iemand die niet inhoudelijk betrokken is - Geef expliciet aan of het een kasschuif, meevaller (hard/zacht), tegenvaller (hard/zacht), scopewijziging of desaldering betreft. Begin je verklaring met deze categorie. - Niet te veel detail, beperk het tot hoofdlijnen en benoem alleen de 2 à 3 grootste posten. - Niet verwijzen naar andere documenten	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Opdrachtgever informeren bij bijstellen raming en/of PE	EISPB-0029
Tekst	Indien de projectraming en/of de prognose eindstand wordt bijgesteld, dient de opdrachtgever daarover expliciet (via de projectendatabase) geïnformeerd te worden.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Rapportages in T-gesprek	EISPB-0030
Tekst	Voor elk T-gesprek is een geactualiseerde T-rapportage aanwezig.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	

Titel	Opdrachtgever informeren bij wijzigingen jaarprognose(s)	EISPB-0031
Tekst	Wijzigingen in de jaarprognose ten opzichte van de laatste stand dienen direct met de opdrachtgever te worden gecommuniceerd.	
Van toepassing op	BLS, GVKA	